სახალხო ფურცელი

პარასკევი, 10 მარტი 1917 წ.

განცხადების ფასი.

ბეჭდვილნერი სტრიქონი პირველ კვერდზე პეტიტით ღირს 30 კაპ., შუანსკვნელზე—20 კაპ., კვეკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტი ტექსტის ფონ—40 კ., შუა—20 კაპ., ფასი სამეფოდგარო განცხადებისა ზომაზედ დამოკიდებული: 15×2 ღირს 6 მან., 20×2 ღირს 8 მან., 25×2 ღირს 10 მან. 3 საათის შემდეგ 1 ფამდელი განცხადება მიიღება სტამბა „ქართველი“ ბუფეტინის და ლარიფმელიქვრის ქუჩა, სახლი ივანე ხასიანიანის ფ. ეერიანის ერთი პანჯარი ზედ.

ყველა განცხადება ლიტერის გარეშე, მიიღების მხოლოდ რედაქციაში.

ბელოს-მიზერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება „სახალხო ფურცლის“ რედაქციაში და კანტორაში. ყოველდღე ქვირა-უქმეების გარდა, ღილის 9 საათიდან 8-მდე.

ხელმოწერილი წერილები არ დაიბეჭდება, დაუბეჭდელი მაგრამ წერილები და ავტორებისა ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები.

ოფიციალური და კანტორა იმყოფება: ტფილისში, სახალხოს ქ., ხარავეშვილის სახ. № 6.

ფასიანი ადრესი წერილებისა და ფულისა: Тифлисъ „Сахалхо Пурцели“, поч. ящ. 190.

ტფილისი, 10 მარტს, 1917 წ.

საოცარის სისწრაფეთ ფოთ ხდება მთელი **საქართველოს** ჩვენი ცხოვრების რეორგანიზაცია. უკვე დარღვეული და დანგრეულია ძველი მთავრობის მიერ შექმნილი ადგილობრივი წესწყობილება. ბიუროკრატიის ადგილას მეფდება დემოკრატია, გამოვლინებული ხალხი ხდება მესვეური პოლიტიკურ ძალთა განწყობილებისა.

ამ შესანიშნავ ორომტრიალში ძველი წესწყობილების ბეერი ჩვენ ეფიცა და წესია დარჩენილი და მას მონგებივით ვმორჩილებთ. ჩვენი ხალხი გამოვიდა პოლიტიკურ ცხოვრების სარბიელზე, ის ირჩევს და ამტკიცებს ადგილობრივ მთავრობას, თვით ხალხი ხდება მართველი თვისი ცხოვრებისა, მაგრამ განა საესებით და საფუძვლიანად კი ვბედავთ ჩვენი ხალხის შემოქმედებას?

ძველი ბიუროკრატიული მთავრობა პეტროგრადიდან გვეძინნიდა წესებს ჩვენი ცხოვრებისას, ცენტრალიზატორი ბრძანებლობა ორობგ სიდუბერეს ამეფებდა ცხოვრებაში, მაგრამ იგივე ცენტრალიზმი და სიდუბერე ეხლაც არ არის მოსპობილი, რაიც ავნებს არა მარტო ადგილობრივ ხალხთა კეთილდღეობის საქმეს, თვით ცენტრში გაბატონებულ ბიუროკრატიულ მთავრობას საქმეს ფრთეულებს, ზედმეტ საკითხებს თავზე ვაბეეეთ და ამნირად ჩვენდა უნენლიეთ ხელს ფუნთნი სასაგრელ მთავრობის დაფუძლურებას.

ფინლიანდია საუკეთესო მაგალითს იძლევა, რომ ეროვნულ-პოლიტიკურ უფლების ნიადაგზე მოწყობილი ცხოვრება ცენტრალურ მთავრობას თავისუფლებს მრავალ საქმისაგან. მდგომარეობა ცენტრალურ სახელმწიფოსათვის სასარგებლოა და განაპირა-თვის ხელსაყრელი. კაეკასია უმანტრონდ იყო მიგდებული და პეტროგრადის მოძრაობას მთელი ათი დღით ჩაბორბა. თუ არა ძველი მთავრობის საოცარი სისუსტე და სახელის გაბედნა, კავკასიას შეეძლო ეანდიის ოლქთან ისტორია გაეშეორებინა და ბით რუსეთის რეგოლ უციის სვე-ბედი საკეკვოდ გაეხადა. და ეს მხოლოდ იმიტომ იყო შესაძლებელი, რომ უპამტრონოდ დატოვებულ ქვეყანას შეეძლო დამტრონებოდა ყოველი ვიგინდარა. ადგილობრივ პოლიტიკურ-ეროვნულ მართველობის დროს ესეთი საფრთხე წარმოუფიგენელი იქნებოდა.

რუსეთის რეგოლუციის სიმტკიცე საეჭვო იქნება, ვიდრე რეგოლუციის სიცოცხლეში ყოველი ერი ღრმად და ფართოდ არ იქნება დაინტერესებული. რეგოლუციის სიმტკიცის საფუძველი ერთა სრული თავისუფლებაა ერის თვითმოქმედებით შესრულებულ. ძველი თვითმყოფობელობა ებრძოდა ეროვნულ უფლებას და ეროვნულ-პოლიტიკურ თვითმმართველობას, ბიუროკრატის ბეერგრილად არ შეეძლო პოლიტიკური ავტონომია მოესმინა, მაგრამ თვითმპყრობელობა და ბიუროკრატიზმი დანგრეულია და რეგოლუციამ ბიუროკრატიზმის ეროვნულ ჩაგვრაც უნდა წესლეკოს. რეგოლუციას ესეეჭიოება რეგოლუციონური პროლეტარიატი, მაგრამ რეგოლუციას კიდევ უფრო ესაჭიროება რეგოლუციონური ერები.

დროებითი მთავრობისადმი უსაზღვრო იქნება რუსეთის ერთა ნდობა და სიფაქიზული მხოლოდ იმ შეეზეიეეე

ამხანაგებო, მოქალაქენო! მოითხოვეთ საქართველოს აუტონომია!

ტიო კონვოი, რომელიც სვეიბორგის ციხის მცველ ჯარების ნაწილის და ფლოტის მატროსებისაგან იყო შემდგარი. ადმირალ მაქსიმოვმა გამოიყვანა მთელი ციხის ჯარები და პარადი გაუმართა ესტონარს სადგურის მოედანზე. ამირალ მაქსიმოვმა ჯარის წაკითხა ბრძანება მაქსიმოვის განსვენებულ ამირბარის ნეშგნინის მგზავრად დანიშვნის შესახებ.

მაქსიმოვს აღტაცებით მიეგებენ ფლოტისა და მეციხოვნე ჯარის-კაცების დელეგატები.

დეპუტატის სიტყვას „ურას“ გარიაღი აძლევდა ბანს.

პაოადი დიდის ზეიმით დასრულდა. გემების ანძებზე წითელი დროშები აფრიალეს.

აიარჩიეს აღმასრულებელი კომიტეტი. ქალაქში მშვიდობიანობა დამყარდა. გამოვიდენ ტრამვაის ვიგონები სამუშაოდ.

როდიჩევის მოსვლას აჯანყებულები აღტაცებით მიეგებენ.

ფინლიანდიაში რევოლიუციამ მცირე მსხვერპლი შეიწირა.

აჯანყებული დღეებში მეზღვაურებმა თავისივე ინიციატივით გააძლიერს პატრულები მთელ ფილანდიის ზღვის კიდეებზე. სათანადო თადარიგი გერმანელების შესახებ ერთ წამსაც არავის დავიწყებია.

აჯანყებულები იოიიხოვენ დემოკრატიულ რესპუბლიკას, რუსის ძლევამოსილ ფლოტას გაძლიერებას მოკლე ვადის განმავლობაში.

ყოველ გვარი ზომების მიღებას ომის გამარჯვებით დასაგვირგვინებლად.

უცხოელების თანაგრძნობა

სტოკჰოლმი, შვეიცის სოციალ-სტური პარტია დეპუტატ კ. ჩხეიძეს დეპეშით მიესალმა. დეპეშა ასე თავდება: „გაუმარჯოს რუსეთის რევოლიუციას და ახალ რუსეთს, ფიზიზელსა და ძლიერ დარაჯს მსოფლიო მშვიდობიანობისას, რომელიც ამ საშინელ ომის დამთავრების შემდეგ უნდა დამყარდეს.

კერენსკი მოსკოვში.

მოსკოვი, 7 მარტი. სასამართლოების დარბაზში იუსტიციის მინისტრმა კერენსკიმ ვეკილების, პროკურატურის და საგამსტატურის მისალმებაზე უპასუხა: იშვა თავისუფალი რუსეთი, ამასთან სძირკველი ჩაეყარა სამართლიან კანონმდებლობასა და მსაჯულთა სინდისიანობას. დაფუძნებული უნდა შეუდგეთ ახალი ცხოვრების მოწესრიგებას. მჯერა, რომ ძველი თავგადასავლიანი მოსამსახურე მსაჯული კეთილსინდისიერებას გამოიჩენენ, თავიანთ მოქალაქეობრივ მოვალეობას შეასრულებენ და სამსახურს თავს დაანებენ.

კანცელარიის მოხელეებსა და შიკრიკებს კი კერენსკიმ ალუთქვა, რომ ისინი აწევ ყველა მოქალაქეობრივ უფლებებს შეინარჩუნებენ.

ნაფიც ვეკილთა საბჭოს შემდეგი სიტყვით მიმართა იუსტიციის მინისტრმა: მინისტრად დამტრნეს თუ ბრალა, მე გავიმართე პეტროგრადის ნაფიც ვეკილთა სობჭოთა და გავიცადე: ყველაზე მაღლა მე ახალ წესწყობილებას ვგულებ. უკანასკნელი სამართლიანობასა და უფლებაზე უნდა იქნეს დამყარებული.

მომრიგებელ მოსამართლეთა კრებაზე კვიჩორის თავმჯდომარემ ა. კერენსკიმ გაიცნო სამსჯავროთა მდგომარეობა მოსკოვში.

ოფიცერთა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოში დიდის ოვაციით შეხვდენ ახალ იუსტიციის მინისტრს.

კერენსკი ამგვარად მიესალმა აუდიტორიას: მე გამომეზავნა მოსკოვს დროებითმა მთავრობამ, რომელიც ხალხისა და სახელმწიფო სათათბიროსაგანაა ფულება მოსილი. ჩვენ თავიანსფლება მოვიპოვეთ, თქვენ კი დაგვიმტკიცეთ, რომ დიდებული სამშობლოს ღირსეული შვილები ყოფილხართ. მომავალს თქვენთვის არავითარი საფრთხე არ მოაქვს. მე წვერი ვარ დროებითი მთავრობისა, თქვენი ამხანაგი და არა მარტო დემოკრატი, არამედ სოციალისტიც.

პეტროგრადის მუშათა და ჯარის კაცთა დეპუტატების საბჭოს თავმჯდომარის ამხანაგიც დაადასტურებს, მე განუცხადე დროებით მთავრობას: როგორც მოსკოვის ჯარები ის ოფიცრები და ცარისკაცები ჩვენ გამოგვყვებინან და მოგვმზრობიან-მეთქი (თქვენ ეგონ ვართ, თქვენ მოგვეგებით“! გრიალებს აუდიტორია. ტაში).

შეეკრნენ ახალი ხალხი, ახალი ჯარი. ვინც უკან ჩამოგვრჩა ისინი მე და ახალ მთავრობას გადმოგვეცით. კერენსკის სიტყვა გაუუწყდა პიოში. მას ბული შეუშუხდა. ერთმა ორატორმა აუდიტორიას აცნობა, რომ იუსტიციის მინისტრს თალელი კეკრა არ სძინებია და უზომო მეშზობისგან დაქანცულაო.

ოფიცერთა და ჯარისკაცთა დეპუტატების შეკითხვაზე: ნიკოლაი ნიკოლაევიჩის შესახებ კერენსკიმ უპასუხა:

„ჯავრი ნუ გაქვთ. ჩვენ უკვე მიღებული გვაქვს ზომებიო“.

სახელმწიფო სათათბიროსაგან.

რუსეთის მოქალაქენო და სოფლის მეხოვრებნო! ალარ არის ძველი მთავრობა, რომელიც ფულაგადგა ხალხის სიმდიდრეს. ხალხის ძლიერის შეტევეთი იგი დაიმსხვრა. სახელმწიფო სათათბირომ თანაბრად ხალხისა და ჯარის სურვილისა შეჰქმნა ახალი მთავრობა, რომ დაიწყოს ახალი სახელმწიფო წეს-წყობილება და აღორძინოს ქვეყნის კეთილდღეობა. ყველამ ჩვენთაგანმა უნდა ინუშოს ამისთვის და დაეხმაროს ახალს მთავრობას ვისაც რით შეუძლია. დადგა დრო, რომ ჩვენმა ჯარებმა კედეგ უფრო გაალიერონ სიმხნეეგ მშობელი დედის რუსეთის დასაცავად. თქვენ, მიწის მუშებო, დაუფუნებელივ უნდა დაეხმაროთ ჯარს და მეხოვრები ხორაცლეთ, ფქვილით და სხვა სანოვაგით. უპეროოთ შეუძლებელია ომი ისე როგორც შეუძლებელია უიარაღოთ. მეგობო, ნუ დაილუპავთ რუსეთს, მიიტანეთ საჩქაროთ პური, რკინის გზის სადგურებსა და საწყობებში. თქვენი ძმები და შვილები იქ თხრილებში დამშეული იქნებიან, თუ პურს არ მიაწოდებთ. თქვენზეა დამოკიდებული გამარჯვეება. ნუ გაგიკეთ სამშობლოს, გამოიტანეთ პური და გაყიდეთ. გამოიტანეთ თქვენის ნებით და ამით დაეხმარეთ საერთო საქმეს. ამას მოითხოვს ეს თქვენგან თქვენ ძმების და შვილების ბრძოლის ველზე დანთხეული სისხლი. გახსოვდეთ, რომ ჩვენი დამარცხება გამოიწვევს ყველი წესწყობილების აღდგენას. გწამდეთ, რომ რუსეთის თავისუფლებას და ბედნიერებას ერთი გამარჯვება მოუტანს. გამოიტანეთ პური, მიეცით ჯარს საზრდო!

სისხლის სამართლის დამნაშავენი.

დროებითმა მთავრობამ განკარგულება გამოსცა: ის დანაშაულნი, რომელთაც სასჯელი აქვთ მისჯილი სიცხლის სამართლის დანაშაულისთვის და დღეს გაქცეული არიან, თუ თავის ნებით გამოცხადდებიან 14 დღის განმავლობაში, ნახეგრად შეუმცირდებათ სასჯელი.

დატუსაღება.

პეტროგრადი. 7 ბაბაროვსკის კომიტეტი იტყობინება, რომ დაატუსაღეს ჯარების უფროსი გენერ. ნიშეენი-კოვი, გენერალ-გუბერნატორი გონდატი და კანცელარის გამგე ზაკრევსკი ელილი და კანცელარის მეორე განყოფილების I, II და III თავებში გარდა მეორე თავის მეორე ნაწილისა და 263—272, 273, (პუნქტი 1), 275, 276 280, 281, პუნ. I, 286 მუხლის მეორე შენიშვნაში, 318—328, 937, პუნ. I, 1004—1020, 1022 (ნაწ. 1 და 2), 1024, 1025, 1027—1029, 1031—1034, 3. 3, 1034 (1—5 პუნ.), 1038 (3. 1), 1044 (3. 1), 1048, 1066, 1073, 1074, 1171, 1358 (3. 2), 1358 (3. 3), 1359 (3. 3), 1359 (3. 10) 1423 (3. 1), 1424, 1459 (ოჯახეგნა მთავრობის წინაალმდეგ) 1564, 1565, 1568, 1570, 1575, 1576 მუხლებში და მორიგებულენ მოსამართლეთა სასჯელის წესდებინ 29 (3. 2), 33, 39 (3. 4), 39 (3. 5), 48 (3. 1), 48 (3. 5), 51 (3. 2), 51 (3. 3), 51 (3. 4), 57 (3. 2), 155—168 მუხლებში მოხსენებულ დანაშაულისთვის. ამ დადგენილებას დაექვემდებარება ის სისხლის სამართლის დანაშაული, რომელიც ჩადენილია ზემოდასახელებულ დანაშაულისთვის დროს. 2) ვინც დაისაჯა ზემოადნიშნულ დანაშაულისთვის, უნდა დაუბრუნდეს ჩაბორომეულო უფლება და ღირსება. 3) თუ პირველ თავში მოხსენებული დანაშაული არ გამომჟღავნებულა ან წარმოებაშია, დაფუოვნებლივ უნდა მოიპოს. 4) ვინც ჩაიდინა ისეთი დანაშაული სარეშეზონერივ-პოლიტიკურ მოტივით 1917 წლის 23 თებერვალდეგ, რომელიც არაა მოხსენებული ამა ბრძანების პირველ თავში, ნება აქვს იშუამდგომლოს სათანადო სასამართლეში, რომ მის დანაშაულზე გაიგრეკლოს ამა ბრძანების 1—3 თავის მოქმედება. 5) ყველა საქმე „ინორონდეგნი“ შესახებ, რომელიც გამოიწვია, 1916 წ. 25 ივნისის განკარგულებამ, უნდა დაუყოვნებლივ მოისპოს. ამ ბრძანების 1-სა და 2-ე 3 მუხლში ხსენებული დებულება შეეხება ამგვარ საქმეთა გამო სამართალში მიეცემელ პირებს. 6) პირველიდან 2-ე 3 მუხლამდის ნახსენები დებულებანი დაეკვალა სათანადო სამსჯულოებს, თუ განაჩენი ჯერაც არაა გამოტანილი ან და ჯეროვ ალაბი არ არიან შესული. აღსასოულში მოსაყვანად ან გარეშე საქმეთა სამინისტროს არაა გადმოცემული, დაეკვალოს აგრეთვე ადგილობრივ, საგუბერნო და საოლქო სამართველო კატორგაში და ციმბირში მყოფ პირეანის გასთავისუფლება. 7) ძალა კარგავს ყოველსაარი დამაჯარიმებელი ზომები, რომელნიც სასამართლოსგანაარ არიან გადაწყვეტილი, და ადმინისტრაციისაგან არიან მინაკონი—პოლიტიკური არა სამეფოებისა, ან სავალდებულო დადგენილებათა შეუსრულებლობისა გამო. ზემოთ ნაჩვენამი არ შეეხება იმ პირთა, რომელნიც სახელმწიფოს ღალატში არიან შენიშნულნი. 8) ყველას, ვინც პოლიტიკურ მიზეზების გამო გამორიცხულ იყვენ წოდებათაგან, ან ამა თუ ამ სოზოგადოების წოდიან და უფლება აქვთ აყოლი, მიენიშეენ ძველი უფლებები და პრივილეგიენი.

თხოვნენი უფლებების დაბრუნების შესახებ უნდა გაიგზავნოს ადგილობრივ სოლქეო სასამართლოებში.—ასეთი თხოვნენი განხილული იქნეენ თანახმად მე-975 პრიმა, სკოლეა ტრაციო და კვალტი—კანონთა კოდექსის 1 ნაწ. 1914 წლის. გამოცემა. იმ პირთა თხოვნენი, რომელნიც ნაფიც ვეკილთა წოდებისგან გამორიცხულ იყვენენ, განხილული იქნეენ ნაფიც ვეკილთა საბჭოს მიერ ან და მათ მაგიერად არსებულ ინსტიტუტებისაგან, ხელს აწერენ მინისტრთა თავმჯდომარე, შინაგან საქმეთა მინისტრი—თავადი ლვოვი, იუსტიციის მინისტრი ა. კერენსკი, სამხედრო და საზღვაოვ მინისტრი ა. გუჩკოვი, მიწათმოქმედებისა—შინგარიოვი, სახალხო განათლების მინისტრი—ა. ნიხოფოლი, ფინანსთა მინისტრი პ. ტერეშჩენკო, გზათა მინისტრი ნეკრასოვი, ვაჭრობა-მრეწველობის მინისტრი კონოვალოვი, უწმინდესი სინოდის ობერ-პროკურორი ვ. ლვოვი და გარეშე საქმეთა მინისტრი მილიუკოვი.

პეტროგრადი. 6 მარტს 1917 წ.

ეროვნულ-სოციალისტების კრება.

პეტროგრადში. შესდგა კრება ზოგიერთ ეროვნულ-სოციალისტურ პარტიათა შესახებ ის საკითხისა, თუ როგორ მოიქცეს კავშირი მათ შორის რუსეთში მცხოვრეთ ეროვნებათა ნაციონალურ უფლებების მოსაპოვებლად. კრებაზე მოხაწილეობას იღებდნენ წარმომადგენელები ლიტვის სოციალისტურ - ნაციონალურ პარტიისა, ებრაელი მუშათა სოციალისტურ-ტერიტორიალისტთა პარტიისა, უკრაინის სოციალისტურ პარტიისა და სხვათა. გამოითქვა ის აზრი, რომ რევოლუციის გამარჯვებამ წამოაყენა საკითხი პოლიტიკურ და კულტურულ თვითგამორკვევის ლოზუნგისა. კრებამ დადგინა შედგენილ დრონებითა საორ-

ჩემი ტყვეობა

(ალპაიის ყაზაღლიდან).

(შემდეგი *)

ალეკებში აფარებელი ბრბოს შეეყარა თავი. დარბაზის აივნიდან ელექტრონის ლიფლიფები ყვითელ სინათლეს აფრქვევდენ შტო გაწყვეილ კვიპაროზის ხეებზე.

ერთ წამს ბრბო დადუმდა, შესწყდა სიმღერა, თვით ცნობის მოყარე ქალების მკლავებზე მტრარა ბალღებმაც შესწყვიტეს ჭინიანი ტირილი ამ ფაფალაგმა ბრწომ ერთ კაცსავით მოკუმა ბაგე. მოხეცი მეფე აივანზე გამოვიდა. მას ხელის ქნევაზე ეტყობოდა, რომ რადიკალს ლაპარაკობდა.

ჩემ სიცოცხლეში უდიდებულესი სურათიო არ მინახავს. ჭამსა განსაცდელისას ერს ყრმას თუ მოხუცს, ღარიბს თუ მდიდარს, ყველას მიეტოვებია სახლკარი, ბინა და აქ მოსულიყო, რომ აივანზე მდგარ მოხუცის პირიდან ნუგეშისა და გამხნევების სიტყვები ესმინა.

ერთ წამს დაიგრიალეს... „ჰოხ, ჰოხ“...

მოხუცი მეფე კაცლა განაგრძობდა...

და ერა, ვით ტრაღიკული ხორო ბერძენულ ტრაღედიისა თაგის დასტურს, ვნებით ამოხეთქილ „ჰოხ, ჰოხით ბანს ძღეოდა.

ამდენი გაბრწყინვებული სახე, ამდენი ცეცხლის მფრქვეველი თვალი, ამდენი მორჩილებისა ,და კრძალვის ნიშნად მოხრილი ქედი შე არაოდეს მენახა.

გინახავთ ზღვა—ზამთრის ღამეს, აზვირთებულს?

ათასი ტალღა რომ ამოსკდება მშფოთვარე გულიდან და მახლობელ ნაპირს რომ მოაწყდება, ისე ელტვოდენ, ესწრაფოდენენ, შეგბარდენენ, შეეფრინნენ ჩემს იგრგვლივ მდგარნი დარბაზის აივნის მოაჯირებს და მათზე ორიგე ხელით დაყრდნობილ ადამიანს, რომელსაც თავიანთ მეფეს ეძახდნენ,

ბირველად ვნახე პირისპირ—ერი და მეფე. ეს ორი მცნება ჩემთვის ისტორიაში წაკითხული რამ იყო. მათი დამოკიდებულება მზოლოდ ზეგნში წამიკოთხავს, მათი კავშირი თეორეთიოულად ეჩვენდა ზეგნიერ ზეგნეენილი. აქ კი, ვხედავდი, თვალით ვხედავდი ფაფალაგ ერის ტრფიალს, იმედს, ლეკვას, სწრაფვას, ერთ კაცის სახით მეტყველს.

ირგვლივ ადამიანები ფლეავდნენ, ყრმანი და ქალაბენი ენტუზიაზმით გაღვიფებულ თვალებიდან ცეცხლს აფრქვევდნენენ.

მე მათი ღელვის მოწმე და გულ-ცივი მაყურებელი ვიყავ...

ირაგინ იცოდა ჩემი იქ არსებობა, არავინ იცოდა, თუ რა ცეცხლი მიტრალებდა გულში.

ბირველი რომ სცოდნოდათ, თვალის დაბამბამებაზე სიცოცხლეს გამომასალებდნენ.

მეორე კი, მეც რომ მეთქვა რომელიმე მათგანისთვის, ვერც ერთი ჩემი გულის ტკივილს ვერ გიგებდა...

ჩემ სიცოცხლეში ისე მარტო, ისე უბედურ არსებად არ მიგრძნეინა თავი ათი ათასთა შორის, როგორც ამ ღამეს, ამ მარკში თავმოყრილ მნიფეს ტანტტენში.

ერთს წამს აივანზე მდგარი თვალიდან დაგკარგე, ხალხი წინ დაიძრა, „გზა მოგეცით“ მოგესმა, ერთმა ბამბის ქულასავით თეთ წვერიანმა მოხუცმა გვერდს ჩამოარა—„ლისხენ მოიცა, არ დამეკარგოთ“ მისძახეს ერთ ბავშვი ხელში აეყვანა და მე მეორე უფრო მოზდილი—ხალათის კალთებზე ეჭიდეფ ბეოდ. გრეტე, ფრიტეს-მოფლარ ეძახეენ ყოველ ერთი მეორეს „მოიცა“ „ვაიმე ფეხზე ფეხი დამაჭირეთ...“ „თქვე უზრდელო“ მოისმოდა კანტეკუნტად ამოძახილი—საღლიაე ბავშვი ალტრდა—ვიდაცამ ბადიბარბარა—სუფ... ისმინეთ!.

ერთ წამს ისეეგ სიჩუმე ჩამოვარდა.

ვაისმინ ისეეგ ჰოხ, ჰოხ...

ჩემს გვერდით მდგარი 15—16 წლის შილერის პერანგიანი ბიჭეენ, ბალღი ზეტა, ისე როგორც სიცოცხლე მოჭამბებეული ორაგეენი ზეტტება ხოოეს მორეკვის ზედაპირზე, და შესძახა კრიალა, სიხარულით ალსავსე ხმით „ჰოხ, ეეფეე ჰოხ“...

ბალე აივანი ფაკიარიელდა და აიეგანზე მდგარი უკანასკნელად მიესალმა ხალხს და დარბაზში შეეგდა.

ხალხი არ იძვროდა.

ბღეროდენ... მე საათს დავხედე, ღილის 5 საათი იყო.

ვგხედავდი რომ საფრთხე ახლოგადებოდა... ღილის სინათლის მოსყლამდის აქედან უნდა წავსულიყავ ოამენაირად და ისეთ ქუჩებისაკენ შემეფარებინა თავი, სადაც დემონსტრანტები არ დადიოდენ.

მოვიკრიბე ძალღონე მაგრამ ს

თ წავსულიყავ: პარკი და მოეედინი ისე მახლობელი ქუჩებია—ხალხით იყო სავსე—როგორ უნდა დამეხწია თავი?

ი ი ი ძიძრა ათას თავიანი ბრბო. მეც ვიღრეკეე.

დიდი წვალების შემდეგ ჰარკის ბოოლო ამოვეკავ თავი—გავეცალეი იმ ადგილს, სადაც ყველაზე უფრო მეტი ხალხი იყო შეჯგუფებული ხალხი—ამოვისუნთქვე. რამოდენიმე ტაქსომეტერი ი ი

ფინლანდია რუსეთის ძველი წესწყობილების დროს.

ფინლანდია რუსეთის ახალი წესწყობილების დროს.

განიხაცეთ ბიურო, რომელსაც მიენდო ყველა ეროვნულ-სოციალისტური პარტიებთან ამ საკითხის შესახებ გამართოს მოლაპარაკება.

ძველი მოხელეების დატუსაღება პეტროგრადი. იუსტიციის მინისტრის კერენსკის ბრძანებით დატუსაღებულ იქმნენ საიდუმლო პოლიციის თანაშრომელნი ბოგდანოვისა, ლიპინგი, სკულსკისა და გულინისი. უკანასკნელის შესახებ ბურცევმა განაცხადა, რომ ექვსი თვეა მის საქმეს იკვლევს და ჯერ-ჯერობით მის წინააღმდეგ ვერავითარი საბუთი აღმოჩენილა. ბურცევის განცხადებისა გამო და მისივ თავდებით სკულსკისა და გალინისა განთავისუფლებენი იქნენ.

**ბაქ

ახალი დაპყრობილი ოსმალეთის დაბა სოფლები და მათი ვითარება

ჩვენი ძველი სამშობლოდან ესე იგი ქართველებიდან რომ პოზიციისაკენ წასვლილი გზაზე ბევრს პატარა თურქული სოფლებს შეხვდებით.

ბ. ზემენი ნახეთ[illegible] დანგრეული სოფელია. ამის გაშენებენელი მთის ფერდობზე მის წინ არის ალმართული ძველებური ციხე თურქებისა, რომელიც ამ ომამდე ღირსება დაკარგული იყო, მხოლოდ ამ ომის შემდეგ უნდოდათ თურქებს გამოეყენებინათ, მაგრამ რუსის ჯარმა წინსწალის დროს მტვრად აქცია. ამ სოფელში მცხოვრებნი ორნიადე სომეხია გადმოხვეწილი. ეხლა აქ რკინის გზის სადგური კეთდება, რომელიც რასაკვირველი ხელს შეუწყობს ამ სოფლის კვლავ აღდგენას. ოცი ვერსით მოგიღებული ამ სოფელზე ბა არის ს. აშაკეკი. ეს სოფელი მოწმენი ომ დადი ბრძოლებისა; რომლებიც აქ იყო 1915 წელს. სოფელი მტერად იყო ქცეული, მხოლოდ მერე ხელმწიფეს ადგილები და დაგეს ისეთივე სიცოცხლე ეტყობა როგორიც სხვა სოფლებს. აქ შეუნ ხალხი ბლოდადგა განსაკუთრებით ქართველობა. ეგენი როგორც შეგიძლია დიდ უფლებათმან განიდგან და რა კარგი იქნება სარაყამიშის ახალი განყოფილება მიაწყვიდეს აქ მომეშვე ქართველებს ქართულ ეკონომ გაზეთებს. ამ სოფლიდან რომ შაბრძანდეთ შარა გზით, კარგა ხანს სოფელი აღარ შეგვხვდებით გზის პირად და მხოლოდ 40 ვერსის მოცილებით მდებარეობს ძველი სომხური სოფელი კეპრიკეი. ამ სოფლის ახლოს მდინარე არაქსზე არის ალებული მშვენიერი ქვის ხიდი რომელიც როგორც გადმომეცეს მე 12 საუკუნეში ფიფიული ბეგებენ თამარ მეფისაგან, რაიც მტკიცდება მით, რომ ინტერნი ვარაბაშვილის ხიდის თავზე ედგიან ენახავს ქართულ არაბულ წარწერით, რომელიც ამტკიცებს რომ თამარისაგან ფიფიული აგებული, მას ეს წარწერა ამოუწერია და გაუგზავნია როგორც ბ. ვარაბაშვილი გადმომეცა ბ. ისტორიკეოს ჯანაშვილისათვის. ოფის სოფელი კეპრიკეი დანგრეულუ ნახვენად აქ კეთდება რკინის გზის სადგური. ქართველი მომუშავენი აქაც არიან, გაზეთებს ვერ შოულობს და მთხოვეს ეს საქმე რაც ნაირად მოიგვარებინა, მეც ადვილევეი დამბარება და ამის შესახებ მიგმართე სარაყამიშის მოსამაგალ განყოფილებას. კეპრიკეიდან რომ წასვლილნა ალბერეთისკენ შეა გზაზე მდებარეობს პატარა ქალაქი პასანკალი, აქ არის მინერალური წყლები. ქალაქის წინ არის მშვენიერი ციხე, თფილა ძველია, მაგრამ ფიფი წარსული აქვს ეს ციხეი სადაც თამარ მეფეს საგრძნობლად დაამარცხა თურქები. დღეს ამ ქალაქსაც სიცოცხლე ეტყობა, ქუჩები სუფთად და კოპწიაად არის მოორთული. სავაჭროც ბლომად არის რამოდენიმე სავაჭარო ქართველებსაც გაუფია". ქალაქს ახლოს არის მშვენიერი ქვის შენობა რკინის გზის სადგურისთვის ეხლი ნამდვილ კულტურულ ქალაქსა ბეგავს და კარგ შთაბეჭდილებასაც ახდენს მხახვილზე. მოგშეშვე ქართველი აქაც ბევრია.

აქედან აზრუმისაკენ რომ წახვალთ, გზაზე გვხვდებიან დანგრეული სოფლები როგორც კურუდერე, კარაგალეთი ბესოფრაენი წასულან, მხოლოდ ს. კარაგალეთში ორიოდენ თურქეს და სომეხს შეუფარეს თავი. რკინის გზა ხედ აზრუმის ფორტეზს შეა ხრამში ვადის, მშვენიერი შესახედავი რკინის გზა ის ადგილს, სადაც ფორტები [illegible] ალბერეთ გეელიერი ბიფის შეა ბოგზეში და წარმტაც სურათს წარმოადგენს. გზა შეაგ გიგეგზენიათ და სადგურს აკეთებენ ტრაპეზუნთის ბოსფორთან. ეხლა თვით აზრუმი და მისი ციხეები მინდა მეთქვა ეხლა გავიგენო. ეხლანდელი ქალაქი ძლიერ განსხვავდება წინანდელისაგან. თანდათან კულტურული წინსვლა ეტყობა. ეზრეკი სუფთად და კოპწიად არის მოორთული. შეა ქალაქში მშვენიერი ბაღი გაუკეთებიათ. ქალაქი სულ ბანდაკლილია. მტცხოვრებლების რიცხეი თანდათან მატულობს. სხვათა შორის ქართველობაც ბლომად არის, მათი რამოდენიმე ნაწილი ვაჭრობს დანარჩენი კი შეშა. აქაურ ქართველებს შორის კავშირი და სიყვარული სამშობლოსადმი დიდია, რაიც აიხსნება მით, რომ მათ განიზრახეს წერა-კითხვის განყოფილების დაარსება და ოქმი და თხოვნა შეგვე გიუგზავნეს უმთავრეს გამგეობას და რა კარგი იქნებოდა ეს ფრიად სიმპატიური დაწესებულება. საქმეო მათ უფრო არის აზრუმში განყოფილები, რომ აზრუმის ვილაიეთში ალაგ-ალაგ ქართველი მაჰმადიანებიც სცხოვრობენ და ეს დიდად შეუწყობდა ხელს მათ გონიერულ განვითარებას. აქ ბარეზიმის ბ. ინტერნერ ვარაბაშვილის კანტორა, რომელსაც გაყვეს აზრუმის სამხედრო რკინის გზა. ამ კანტორაში მოსამსახურენი თითქმის ყველა ქართველები არიან. ქართველ ეკონომ-გაზეთები მათ ხელმდე მოსდისთ, რისთვისაც დიდი მადლობის ღირსნი ბ. ვარაბაშვილი. ამ კანტორაშივე მსახურობს ქართველი მაჰმადიანი მემეედ ალა წინარიძე და მას თანამიმძე ქართველობა ძმური სიყვარულით ეკურობა და თან ქართული წერა-კითხვაც უსწავლებიათ მისივე სურვილით. დანარჩენ აზრუმში მცხოვრებ ქრისტიან და მაჰმადიან ქართველებს შორის დიდი სიყვარული და ნდობაა, აკეთო საეკლესიებიდაც ბევრს შეხვდებით ქრისტიან და მაჰმადიან ქართველს ამხანაგებად. ყველას დიდი სურვილი აქვს განყოფილების დაარსებისა და მოუთმენლად მოელოდნ მის განხორციელებას. ბ. ძაგანთას განუზრახავს აქ მოაწყოს კოოსეი ქართულ ეკონომ-გაზეთებით და თუ ეს მან განახორციელეა საუკეთესო რამ იქნება.

ალექსანდრე გორგაძე.

მოზეგრილი ამბები

ეკონომ-ეთნოგრაფიული ნარკვევი. ინეეგრანი შვენიერი ამინდებით გაიარა, ისე გასინჯეთ ორკეელ-სამკელ ზვიმაც კი მოგიდეთ; ხალხის სიხარულს საზღვარი არა ჰქონდეთ, ბეეეგონა ღმერთმა ჯეეეველ ეა გაზაფხულდაო; მაგრამ მოგაქცეტყუდეთ; დადგა თებერვალი, ბუნება შეიცვალა, ზამთარი გეორკეიდან და დაიკარგა საშინელი ყინეები. ყინვებს ვინღა იჩივლებდა, რომ ხშირად ქარი არ ვეეე